

16015409

**De voorzitter van Provinciale Staten
p/a Statengriffie**

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. SG	AMBT.
AFD. TERMIJN	pb-sta
DATUM 13 OKT. 2016	
DOC NR.	
ZAAK NR.	
CLASS.	

onderwerp
Toezeggingen 18 en 48
commissie Bestuur

kenmerk
16015256

uw kenmerk

behandeld door
M. de Zwarte
(0118) 631601

verzonden
11 oktober 2016

13 OKT. 2016

Geachte voorzitter,

In de commissie bestuur van 13 mei en in de Statenvergadering van 3 juni zijn door de portefeuillehouder financiën toezegging gedaan:

- Toezegging 18 Commissie Bestuur De Bat 13-5-2016 n.a.v. Jaarstukken 2015: "Ik zal u informeren over de vormgeving van de interne controlefunctie"
- Toezegging 48 Commissie Bestuur De Bat 3-6-2016 N.a.v. Statenvoorstel Jaarstukken provincie Zeeland 2015: "Ik zeg u toe dat u in de zomer een overzicht krijgt in tabelvorm van de door de accountant gevraagde acties en de reactie hierop van GS (wanneer wordt er welke actie ondernomen)".

Met deze brief informeren wij u als volgt:

Toezegging 18:

Per 2016 is projectcontrol toegevoegd aan het takenpakket van de adviseurs Control. De eenheid Control is binnen de Provincie Zeeland gepositioneerd als een zelfstandige, onafhankelijke eenheid, zodat advisering, toetsing en signalering kan plaatsvinden zonder functionele belemmeringen. Projectcontrol wordt ingevuld zoals dat binnen het IPM-model (Integraal Project Management) gangbaar is.

Naast Projectcontrol vindt Interne Controle plaats binnen de afdeling Financiën en dan met name op het betaalproces (inclusief BTW), het subsidieproces en het inkoop- en aanbestedingsproces.

Daarnaast vindt binnen alle afdelingen van de Provincie vormen van Interne Beheersing plaats, door middel van functiescheidingen (4-ogen principe), systeemcontroles etc.

Toezegging 48:

Aanbevelingen Accountant	Uitgevoerde acties	status
Projectcontrol: nemen van essentiële vervolgstappen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van gewenste niveau van projectbeheersing	Het kader grote projecten is in juli vastgesteld door PS. Onder dit kader valt het Handboek projecten waarin projectcontrol wordt beschreven. Verder worden er voor de grote projecten kwartaal-rapportages opgesteld en aan PS voorgelegd. Daarnaast voorafgaand worden kwartaalgesprekken gehouden tussen de ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk opdrachtnemers waarbij ook projectcontrollers standaard aanwezig zijn. In de gesprekken en de rapportages komen de beheersingsaspecten zoals benoemd in het handboek aan de orde.	gereed

	<p>Projectcontrol richt de aandacht in ieder geval op de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Worden processen en procedures (cf. het Handboek Projecten) juist gevolgd? - Heeft het project de risico's goed in beeld en zijn afdoende beheersmaatregelen geformuleerd? <p>Wordt de ambtelijk (en bestuurlijk) opdrachtgever goed geïnformeerd door de ambtelijk opdrachtnemer in de inhoudelijke en financiële voortgangsrapportages?</p>	
Zorgdragen voor in ieder geval belangrijke financiële processen als inkopen, salarissen en subsidieverstrekkingen die aansluiten op de inrichting van de nieuwe organisatie en de positionering van de interne controlfunctie	Inkoop-betalproces en salarisproces zijn door middel van leansessies geoptimaliseerd. De komende tijd worden deze processen verder uitgewerkt en vastgelegd waarbij ook aangegeven wordt waar welke controle- en beheersmaatregelen nodig zijn en door wie worden uitgevoerd. Vooralsnog vindt de projectcontrol plaats binnen de afdeling control en controle op subsidie, betaal en inkoop- en aanbestedingen binnen de afdeling Financiën.	loopt
Grondbeleid en registratie: Voor de in de jaarrekening opgenomen gronden een gespecificeerde en met onderliggende eigendom administratie aangesloten overzicht	Inmiddels is het administratieve pakket p8 in productie genomen en wordt dit systeem gevuld. De insteek is dat eind 2016 al het provinciale bezit goed in p8 is verwerkt. Dan moeten alle percelen die een boekwaarde op de balans hebben ook financieel geadministreerd zijn in p8, zodat er een aansluiting tussen p8 en coda gemaakt kan worden. De harde koppeling tussen coda en p8 wordt in het laatste kwartaal van 2016 gebouwd. Op dit moment is de verwachting dat deze nog niet operationeel wordt in 2016. De twee systemen zullen dus naast elkaar gelegd moeten worden voor de aansluiting. Tussentijds wordt op perceelniveau de aansluiting per mutatie gecontroleerd en verwerkt en bijgehouden op de bezitslijst.	deels gereed
Wij adviseren u maatregelen te nemen gericht op de juiste codering van inkoopfacturen en de interne controle op ter verwerking van inkoopfacturen aan te scherpen.	Door de invoering van Esize worden facturen in principe gecodeerd door de behandelend ambtenaar. Voordat de registratie plaats vindt in de financiële administratie vindt er een check plaats i.p.v. na de primaire registratie. In 2017 zal gewerkt worden met een sterk vereenvoudigde kostensoortenlijst, gebascd op het IV3-voorschrift Provincies 2017.	gereed
Frauderisicoanalyse: nog geen sprake van een gedegen analyse die ingaat op welke frauderisico's van toepassing zijn voor de provincie en waarom, als ook een analyse van de daarbij getroffen interne beheersingsmaatregelen en tot slot een analyse van het restrisico. Advies om hiervoor zorg te dragen.	Wij hebben een beheersplan opgesteld om fraude en misbruik te voorkomen. Een belangrijke verbeterstap in het kader van frauderisicoanalyse.	loopt
Betrouwbaarheid automatiseringsomgeving: Wij adviseren u de algemene IT-beheersmaatregelen met	"Beperkte wachtwoordvereisten": In de eerste helft van 2016 is een provinciale beleidsrichtlijn wachtwoordbeleid opgesteld en vastgesteld. Inmiddels hebben wij een project gestart om meer	loopt

<p>betrekking tot de applicaties Corse en Coda aan te scherpen</p>	<p>controle te krijgen op mobiele apparaten (implementatie Enterprise Mobile Device Management). Het grootste risico blijft overigens liggen bij de handelingen van de medewerkers zelf en er wordt actief gewerkt aan het vergroten van de bewustwording. Hiervoor zijn door de Provincie Zeeland in 2015 en 2016 diverse acties ondernomen, waaronder een inspectieronde van de werkplekken die onlangs is gehouden. De bewustwording blijft in de komende tijd een continu aandachtspunt.</p> <p>Automatisch inloggen (Single Sign-on) is inmiddels geregeld voor Corsa en wordt ook toegepast voor de nieuwe versie (13) van Coda. Vanaf 1-1-2016 is het digitale factuurproces verplaatst naar het informatiesysteem Esize (incl. single signon). De leverancier Esize beschikt over uitgebreide certificering (ISO 27001 / ISAE3402) incl. jaarlijkse toetsing door externe onafhankelijke partij.</p> <p>"Ontbreken van periodieke controles op gebruikersaccounts en autorisaties": Dit gebeurt al voor Corsa en Windows. Tevens wordt dit meegenomen in de verbeteractie Coda applicatiebeheer en de vereenvoudiging van de inrichting van Coda. Deze acties zitten in de onlangs gerealiseerde upgrade van Coda.</p> <p>"Het autorisatiebeheerproces is niet toereikend": In 2016 wordt een provinciale beleidsrichtlijn account- en autorisatiebeheer incl. procesbeschrijvingen/werkinstructies opgesteld, vastgesteld en geïmplementeerd. Vooruitlopend hierop wordt hiermee rekening gehouden bij de lopende upgrades van Coda en Corsa.</p> <p>"Het wijzigingsbeheerproces voor Coda en Corsa is niet toereikend": Voor grote en kleine wijzigingen zijn en worden (incl. upgrades van informatiesystemen) procesbeschrijvingen opgesteld en geïmplementeerd. Deze worden reeds toegepast voor de lopende upgrades van Coda en Corsa.</p>	
<p>In paragraaf weerstandsvermogen in gaan op beleid omtrent weerstandcapaciteit</p>	<p>Nieuw beleid m.b.t. risicomanagement is opgesteld en is in de Statenvergadering van 30 september vastgesteld. Hierbij wordt ook ingegaan op het beleid omtrent weerstandscapaciteit.</p>	<p>gereed</p>
<p>Inventarisatie aanwezige procesbeschrijvingen en bezien of processen voldoende beschreven zijn (te overwegen actie)</p>	<p>Gestart met leansessies, waarbij beschrijving van processen vastgelegd zijn. Inventarisatie en afronding loopt door tot in 2017.</p>	<p>loopt</p>
<p>Bezien of het Controle- en Beheersplan Horizontaal Toezicht/Taks Control Framework na de reorganisatie nog aansluit op nieuwe organisatie</p>	<p>In najaar 2016 wordt het Fiscaal Controleplan herschreven. Dit ligt in het verlengde van het Horizontaal Toezicht en Het Tax Control Framework. Op voorhand zijn in 2016 alle controles met betrekking tot de BTW (BCF en ondernemers btw) getoond aan de belastingdienst. De belastingdienst heeft ingestemd met de wijze van controleren en de bevindingen zijn gedeeld met de accountant. Overigens kunnen dezelfde</p>	<p>loopt</p>

	controles en documentatie desgewenst worden gepresenteerd aan de accountant. Deze bevindingen en controles zullen ook in het fiscaal controle plan worden opgenomen.	
Het invoeren van een meer actief systeem van risico-inventarisatie	Er wordt gewerkt met NARIS. Daarin staan de risico's van de provincie die in de paragraaf weerstandsvermogen worden opgenomen. Ook staan er voor twee grote projecten de risico's in. In de tweede helft van 2016 worden nog thematische risicosessies gehouden. Met NARIS worden risicosimulaties gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit te berekenen. Er is twee jaarlijks een risico-inventarisatie voor de gehele organisatie, voor de projecten is de frequentie hoger, in ieder geval ieder kwartaal. Het risicomangementbeleid is geactualiseerd en vastgesteld in de Statenvergadering van 30 september jl.	gereed
Aansluiting interne regelingen op nieuwe organisatie	Het mandaatbesluit 2015 is per 1 september 2016 herzien i.v.m. de doorontwikkeling van de organisatie ('Mandaatbesluit gedeputeerde staten 2016'). D.w.z.: een doorvoering van de nieuwe topstructuur. Dit brengt o.a. met zich mee dat toereikende mandaten worden toegekend aan de directeur Organisatie en de directeur Programma's en Projecten. Aan de hand van verdere doorontwikkeling wordt dit najaar gestart met verdere aanpassing van het GS mandaatbesluit 2016.	loopt
Uitvoeren van inhoudelijke controles op naleving specifieke wet- en regelgeving van de in de SiSa-bijlage opgenomen regelingen	Betreft met name Brede Doel Uitkering Verkeer en Vervoer en het Regionaal Mobiliteitsfonds. Voor de jaarrekening 2016 zal gebruik worden gemaakt van de door de accountant beschikbaar te stellen werklijsten.	voornemen
Zorgdragen dat alle relevante verplichtingen worden opgenomen in de verplichtingenadministratie	Voor bestellingen wordt het programma Esize gebruikt. Bestellingen via Esize worden als verplichting vastgelegd in financiële systeem. Nog niet alle bestellingen vinden plaats via Esize. Maatregelen in- en extern worden genomen om bestellingen via Esize te laten verlopen. Subsidie verplichtingen worden na toekenningen vastgelegd.	gereed
Actualiseren normenkader	In 2011 hebben de Staten een accountantsprotocol Provincie Zeeland vastgesteld voor de jaren 2011 – 2015. Inmiddels loopt een aanbesteding accountantscontrole voor de jaren 2017 t/m 2021. N.a.v. deze aanstelling van de accountant zal ook voor deze jaren een accountantsprotocol worden vastgesteld. Voor het dienstjaar 2016 wordt het accountantsprotocol en een geactualiseerd normenkader aan nog ter vaststelling aan u voorgelegd.	loopt
Actualiseren interne inkoop- en aanbestedingsbeleid	Het inkoop- en aanbestedingsbeleid Provincie Zeeland is door GS vastgesteld en per 12-7 in werking getreden.	gereed
Verbeteren position papers	Evenals bij de jaarrekening 2015 zal t.b.v. de jaarrekening 2016 de significante jaarrekeningposten, en	loopt

	dan met name voor specifieke schattings- en waar-deringsaspecten in deze posten, position papers worden opgesteld vanuit de achtergrond van de BBV en zo mogelijk aanvullend uitgewerkt in worstcase / bestcase scenario's. Proces jaarrekening 2015 was, zo heeft accountant aangegeven, al sterk verbeterd.	
Inventarisatie Vennootschapsbelasting (VPB)	Voor de vennootschapsbelasting heeft Deloitte de inventarisatie gedaan. Deze inventarisatie is besproken met de belastingdienst. Wij mogen er vanuit gaan dat de provincie geen activiteiten heeft waarover zij vennootschapsbelasting dient te betalen/ dan wel dat de grondexploitatie verliesgevend is	gereed
Verplichting advies JIS bij aanbestedingen	Het verplichte advies bij aanbesteden is meegenomen in het nieuwe inkoopbeleid	gereed

De voortgang van bovenstaande punten is onderwerp van de jaarlijkse accountantscontrole die ons via de managementletter en rapport van bevindingen hierover informeert.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en dat de toezeggingen 18 en 48 hiermee zijn afgedaan.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, ~~secretaris~~